

POSTANOWIENIE

Dnia 23 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie **A. B.**

oskarżonego z art. 301 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. oraz art. 79 pkt 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 539e § 1 k.p.k.
w dniu 23 sierpnia 2023 r.,
skargi Prokuratora Prokuratury Rejonowej Olsztyn-Północ w Olsztynie
od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie
z dnia 13 kwietnia 2023 r., sygn. akt VII Ka 50/23,
uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Olsztynie
z dnia 12 sierpnia 2022 r., sygn. akt II K 1207/17, co do czynu zarzucanego
oskarżonemu w pkt. I aktu oskarżenia i w tym zakresie przekazującego sprawę do
ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji,
na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić skargę,**
- 2. kosztami postępowania skargowego obciążyć Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

A. B. został oskarżony o to, że:

- I. w dniu 7 stycznia 2013 r. w O. działając z góry powziętym zamiarem w krótkich odstępach czasu będąc prezesem zarządu i współwłaścicielem A. Sp. z o.o., będącej dłużnikiem wielu wierzycieli ograniczył zaspokojenie ich należności poprzez utworzenie w oparciu o przepisy prawa nowej jednostki gospodarczej w postaci A.1 Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. przy ul. [...],

której następnie w dniu 21 stycznia 2013 r. został pełnomocnikiem i na którą w okresie do 27 marca 2013 r. przeniósł składniki majątku spółki A. w postaci surowców i produktów drzewnych o łącznej wartości 515.289,15 (w tym surowców produktów drzewnych o wartości 344.347,02 złotych odpłatnie) oraz środków pieniężnych stanowiących wierzytelności spółki A. wobec innych podmiotów w kwocie co najmniej 79.244,40 złotych czym działał na szkodę wierzycieli (licznie wymienionych w zarzucie I aktu oskarżenia: osób fizycznych, Skarbu Państwa, a także innych osób prawnych), tj. o przestępstwo z art. 301 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.;

- II. w dniu 16 lipca 2016 r. w O. będąc prezesem A.1 sp. z o.o. z siedzibą w O. przy ul. [...]nie złożył w Sądzie Rejonowym w Olsztynie VIII Wydziale Gospodarczym Krajowego Rejestru Sądowego rocznego sprawozdania finansowego i sprawozdania z działalności tej spółki za 2015 r., tj. o czyn z art. 79 pkt 4 ustawy o rachunkowości;
- III. w dniu 17 lipca 2017 r. w O. będąc likwidatorem A.1 Sp. z o.o. z siedzibą w O. przy ul. [...] nie złożył w Sądzie Rejonowym w Olsztynie VIII Wydziale Gospodarczym Krajowego Rejestru Sądowego rocznego sprawozdania finansowego i sprawozdania z działalności tej spółki za 2016r., tj. o czyn z art. 79 pkt 4 ustawy o rachunkowości.

Wyrokiem z dnia 12 sierpnia 2022 r., sygn. akt II K 1207/17, Sąd Rejonowy w Olsztynie skazał A. B. za zarzucane mu czyny z tym, że w ramach czynu zarzucanego mu w punkcie I aktu oskarżenia uznał oskarżonego za winnego tego, że w okresie od 7 stycznia 2013 r. do 27 marca 2013 r. w O. działając z góry powziętym zamiarem w krótkich odstępach czasu będąc prezesem zarządu i współwłaścicielem A. Sp. z o.o. znajdującej się w stanie grożącej upadłości, będącej dłużnikiem wielu wierzycieli, uszczuplił zaspokojenie ich należności przez to, że od 6 lutego 2013 r. do 22 marca 2013 r. zbył składniki majątku spółki A. Sp. z o.o. w postaci surowców i produktów drzewnych o łącznej wartości co najmniej 152.553,20 złotych oraz ukrył środki pieniężne stanowiące wierzytelności spółki A. wobec innych podmiotów w kwocie co najmniej 164.283,27 złotych na rzecz A.1 Sp. z o.o. z siedzibą w O. czym działał na szkodę wierzycieli (...), tj. uznał go za winnego popełnienia czynu z art. 300 § 3 k.k. w zw. z art. 12 k.k., wymierzając oskarżonemu karę roku pozbawienia

wolności, której wykonanie (w punkcie IV wyroku) warunkowo zawiesił na okres 2 lat próby oraz dodatkowo karę grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na 15 złotych.

W punkcie II ww. orzeczenia uznał A. B. za winnego popełnienia czynów z punktów II i III aktu oskarżenia, wymierzając za to łącznie w pkt. III karę grzywny.

W punkcie V orzeczenia Sąd I instancji zwolnił oskarżonego z kosztów sądowych, zasądzając od niego koszty zastępstwa procesowego na rzecz wskazanych oskarżycieli posiłkowych.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez prokuratora, obrońcę oskarżonego oraz pełnomocników niektórych oskarżycieli posiłkowych Sąd Okręgowy w Olsztynie, wyrokiem z dnia 13 kwietnia 2023 r., sygn. akt VII Ka 50/23, uchylił zaskarżony wyrok w zakresie dotyczącym czynu zarzucanego oskarżonemu w punkcie I aktu oskarżenia i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Rejonowym w Olsztynie do ponownego rozpoznania, a jednocześnie uchylił rozstrzygnięcie z punktów IV i V w części dotyczącej zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego na rzecz oskarżycieli posiłkowych, w pozostałym zakresie wyrok Sądu Rejonowego sygn. akt II K 1207/17 utrzymał w mocy. Zwolnił również oskarżonego od kosztów sądowych postępowania odwoławczego w części w jakiej wyrok został utrzymany w mocy.

Skargę od tego wyroku wniósł Prokurator Prokuratury Rejonowej w O. Zarzucił rozstrzygnięciu Sądu drugiej instancji obrazę art. 437 § 2 k.p.k. poprzez uchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w odniesieniu do czynu z pkt. I aktu oskarżenia, pomimo braku ujętej w tym przepisie przesłanki konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu w całości.

Jednocześnie skarżący wniósł o uchylenie punktu I zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W pisemnej odpowiedzi na skargę obrońca oskarżonego wniósł „o utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 13 kwietnia 2023 r. w sprawie sygn. akt VII Ka 50/23, uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 12 sierpnia 2022 r. w sprawie sygn. akt II K 1207/17 w zakresie czynu zarzucanego oskarżonemu A. B. w punkcie I aktu oskarżenia i

przekazującego w sprawę Sądowi Rejonowemu w Olsztynie do ponownego rozpoznania”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga okazała się niezasadna i dlatego podlegała oddaleniu.

Na wstępie przypomnieć należy, że art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. zakłada, iż uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. To twierdzenie znajduje odzwierciedlenie w utrwalonej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego, zgodnie z którą zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy po wniesieniu skargi na wyrok sądu odwoławczego, o którym mowa w art. 539a § 1 k.p.k., ogranicza się do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego (zob. np. wyrok z dnia 20 października 2020 r., I KS 9/20), a więc czy uchylając wyrok sądu pierwszej instancji z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, sąd odwoławczy kierował się podstawami wydania wyroku kasatoryjnego wskazanymi w art. 539a § 3 k.p.k. oraz czy takie rozstrzygnięcie było w konkretnej sprawie konieczne (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 30 czerwca 2020 r., II KS 7/20; z dnia 7 maja 2020 r., I KS 8/20; z dnia 6 czerwca 2019 r., II KS 8/19; z dnia 11 stycznia 2022 r., II KS 30/21).

Prawdą jest – i w tym zakresie rację przyznać należy autorowi skargi, że sama konieczność dokonania odmiennej oceny dowodów nie powoduje konieczności uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. W realiach tej sprawy nie można jednak pomijać szerszego kontekstu wydania przez Sąd odwoławczy orzeczenia kasatoryjnego, którego podstawą stała się konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. Sąd Okręgowy w Olsztynie wyraźnie bowiem wskazał w treści uzasadnienia, że Sąd Rejonowy w Olsztynie dokonał ustaleń faktycznych z pominięciem wszystkich istotnych dowodów lub sprzecznie z nimi (zob. treść uzasadnienia Sądu odwoławczego na s. 4 i nast. w pkt. „Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny”, na s. 14-15 tego uzasadnienia oraz na s. 20 w pkt. „Zwięźle o powodach uchylenia”). Do takiej konkluzji doprowadziła sąd *ad quem* m.in. analiza uzasadnienia wyroku sądu *meriti* zawierająca jednoznacznie wykazane braki w części motywacyjnej, co

skutkowało niemożnością zarówno prześledzenia toku wnioskowania tego sądu, uzyskania wiedzy odnośnie wyniku oceny konkretnych dowodów, a w rezultacie poprawności przyjętych w odniesieniu do czynu z pkt. I aktu oskarżenia ustaleń faktycznych. Nie budzi przy tym wątpliwości, że to nie same braki uzasadnienia Sądu Rejonowego skutkowały rozstrzygnięciem opartym o przepis art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. (w takim wypadku nie byłoby możliwe uchylenie zaskarżonego wyroku sądu *a quo* – art. 455a k.p.k.), a przeprowadzony w tym zakresie przez Sąd drugiej instancji wywód zmierzał wyłącznie do wykazania, z jakiej przyczyny konieczne jest ponowienie co do tego czynu postępowania sądowego w pełnym zakresie.

Nie wchodziło przy tym w grę – co również jawi się jako oczywistość w realiach analizowanej sprawy oraz argumentacji Sądu odwoławczego – sięganie po wskazywaną przez prokuratora instytucję uzupełnienia uzasadnienia wyroku przez Sąd pierwszej instancji. Z takiej instytucji można byłoby bowiem skorzystać na wcześniejszych etapach procedowania w sprawie (przy formułowaniu stosownych wniosków w apelacjach bądź w postępowaniu sądowym na rozprawie apelacyjnej). Sąd odwoławczy w uzasadnieniu swego rozstrzygnięcia wskazał bowiem wyraźnie, że przewód sądowy należy powtórzyć w całości. Sąd nie będzie mógł bowiem prawidłowo ocenić i dokonać poprawnych ustaleń faktycznych w sytuacji, gdy jedynie część dowodów została przeprowadzona prawidłowo pozostała zaś część nie.

Skorzystanie z sugerowanego przez prokuratora w skardze rozwiązania przyjętego w art. 449a § 1 k.p.k. nie wchodziło przy tym w rachubę również z powodu wyraźnie sygnalizowanej przez Sąd drugiej instancji konieczności przeprowadzenia kluczowego dla rozstrzygnięcia sprawy dowodu z dodatkowej opinii biegłej z zakresu rachunkowości na szczegółowo wskazane w motywach sądu *ad quem* okoliczności i przy uwzględnieniu tego dowodu dokonanie kolejnej oceny innych, mających znaczenia dla orzeczenia co do odpowiedzialności karnej A. B.

Autor skargi od wyroku sądu odwoławczego przywołuje tezy z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2022 r., sygn. akt IV KS 2/22, tracąc jednocześnie przy tym, z pola widzenia wydźwięk uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., sygn. akt I KZP 3/1/19. Z treści uzasadnienia tego judykatu, jak trafnie zauważył obrońca w odpowiedzi na skargę, wynika bowiem, że konieczność ponownego przeprowadzenia postępowania dowodowego powinna

zostać oceniona nie tylko w aspekcie ilościowym, czyli w odniesieniu do każdego dowodu, ale także w aspekcie jakościowym. Wśród wymienionych w tej uchwale sytuacji warunkujących konieczność ponownego przeprowadzenia postępowania dowodowego wymieniono bowiem sytuacje, kiedy nieprawidłowo przeprowadzono większość dowodów, co spowodowało niemożność poddania analizie tych prawidłowo przeprowadzonych. Taką właśnie sytuację, w której niemożliwe jest dokonanie poprawnej oceny dowodów przeprowadzonych prawidłowo, z uwagi na nieprawidłowe przeprowadzone innych, w wyniku czego i te prawidłowo przeprowadzone nie mogą zostać ocenione, Sąd Najwyższy przyjmuje w sposób pośredni za podstawę uzasadniającą konieczność ponowienia przewodu w całości i taki właśnie wypadek ma miejsce w realiach niniejszej sprawy.

Wobec powyższego nietrafna jest argumentacja skarżącego, że w tej sprawie nie zaistniała potrzeba przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego, a jedynie dokonanie przez Sąd ponownej oceny tych dowodów. Z treści uzasadnienia wynika bowiem, że Sąd odwoławczy wykazał w sposób jednoznaczny, iż konieczne jest – dla poczynienia prawidłowych ustaleń faktycznych – ponowne przeprowadzenie przewodu w całości i dopiero po poprawnym przeprowadzeniu wszystkich dowodów, ich kompleksowa, spełniająca wymagania procesowe ocena.

Mając na uwadze całokształt poczynionych wyżej rozważań, a także dzieląc argumentację obrońcy zawartą w pisemnej odpowiedzi na skargę, orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowieniu, obciążając w związku z tym Skarb Państwa kosztami postępowania skargowego.

[ms]